

УДК 657.354

*Матвієнко Г.А.,
к.е.н., доцент кафедри
«Державних та місцевих фінансів»
Академії муніципального управління, м.Київ*

РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВЗАЄМОДІЇ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ВИЩИХ ОРГАНІВ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Анотація. В статті розглядаються основні завдання та функції Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю. Визначені рекомендації посилення співпраці з міжнародними організаціями фінансового контролю та ефективного розвитку системи державного фінансового контролю в Україні.

Ключові слова: державний фінансовий контроль, державний аудит, міжнародні стандарти державного фінансового контролю.

*Матвиенко Г.А.,
к.э.н., доцент кафедры
«Государственных и местных финансов»
Академии муниципального управления, г.Киев*

РАЗВИТИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ УКРАИНЫ С МЕЖДУНАРОДНОЙ ОРГАНИЗАЦИЕЙ ВЫСШИХ ОРГАНОВ ФИНАНСОВОГО КОНТРОЛЯ

Аннотация. В статье рассматриваются основные задачи и функции Международной организации высших органов финансового контроля. Определены рекомендации усиления сотрудничества с международными организациями финансового контроля и повышения эффективности развития системы государственного финансового контроля в Украине.

Ключевые слова: государственный финансовый контроль, государственный аудит, международные стандарты государственного финансового контроля.

*Matvyenko G.A.,
Ph.D., Associate Professor of «State and Local Finance»
Academy of Municipal Management, Kiev*

DEVELOPMENT AND PROSPECTS OF UKRAINE COOPERATION WITH INTERNATIONAL ORGANIZATION OF SUPREME AUDIT INSTITUTIONS

Annotation. In today's volatile global economic conditions of Supreme Audit Institutions have to take new challenges and significantly strengthen control measures. As a

result, awareness of common goals, objectives and functions of Supreme Audit Institutions in the early 1950s. Idea to create the main independent institution that sets standards for quality in public financial control - the International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI). For Ukraine international cooperation in this area provides an exchange of experience and knowledge in order to improve the external public audit, and conducting international parallel and coordinated audits on areas important for Ukraine. High state external control in Ukraine is the Accounting Chamber, which is important for international cooperation as a tool for institutional development and capacity building efficiently and effectively perform its functions. Standardization of state financial control (audit) - objectively necessary process that in modern conditions is of exceptional importance. First, in order to ensure sustainable socio-economic development in the budget constraints required effective financial control, which, in turn, is one of the functions of public administration, which focused on the effective use of public funds and public property. Secondly, with the development of globalization increased demands of entry into the world economy, which encourages them to comply with international standards. First of all, it refers to the international requirements unification of national financial reporting standards, and state financial control. The paper developed the basic steps to strengthen cooperation with international organizations and financial control entry into the global financial market with increased efficiency of financial control. Accounting Chamber of Ukraine should develop relationships with the International Organization of Supreme Audit Institutions and implement international standards of control.

Keywords: state financial control, state audit, international standards of public financial control.

Постановка проблеми. В сучасних нестійких умовах розвитку світової економіки вищим органам фінансового контролю доводиться приймати нові виклики часу та значно посилювати контрольні заходи. Основною метою контрольних заходів є перш за все, подолання наслідків і засвоєння уроків світової фінансової кризи. Державний фінансовий контроль спрямований на підвищення стабільності фінансового управління шляхом контролю доцільності, законності, економічності, ефективності та результативності державних видатків. Необхідно також підвищити довіру громадян до державних інститутів, використовуючи інструмент реалізації участі громадян (виборців, платників податків) у прямому або непрямому управлінні державними ресурсами (фінансовими, матеріальними, інтелектуальними) та участі в контролі їх використання [1]. До загальноприйнятих у всьому світі функцій державного і місцевого фінансового контролю відносять: контроль за надходженням бюджетних коштів; контроль за витрачанням бюджетних коштів; контроль за використанням державної і муніципальної власності, проведенням її приватизації, націоналізації; контроль за використанням державних і муніципальних позабюджетних фондів; контроль за рухом коштів бюджету та позабюджетних фондів у банках та інших кредитних установах; контроль ефективності надання та законності використання пільг з оподаткування та отриманих дотацій; припинення фінансових

порушень та зловживань [2]. Для успішної інтеграції України у світовий економічний простір необхідна гармонізація всіх стандартів, в тому числі і в проведенні державного фінансового контролю. В результаті усвідомлення спільності цілей, завдань, функцій вищих органів фінансового контролю на початку 1950-х рр. виникла ідея створення основної незалежної інституції, що встановлює стандарти високої якості в сфері державного фінансового контролю - Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю (ІНТОСАІ) [10]. Для України міжнародне співробітництво в цій сфері забезпечує обмін досвідом та знаннями з метою удосконалення зовнішнього державного аудиту, а також проведення міжнародних паралельних або координованих аудитів за важливими для України напрямками. Вищим органом державного зовнішнього контролю в Україні є Рахункова палата, для якої важливе міжнародне співробітництво як інструмент інституційного розвитку та посилення спроможності якісно та ефективно виконувати свої функції [6].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогодні дослідженням питань взаємодії України з Міжнародною організацією вищих органів фінансового контролю займається ряд вчених, серед яких: Ангеліна І.А.[1], Андреев П.П. [2], Даценко Г.Ф., Дікань Л.В., Дорош Н.І., Дрозд І.К., Карпов Е.С., Мамишев А.В., Ніколаєнко К.І., Синюгіна Н.В., Стефанюк І.Б., Юргелевіч С.В., Ярошевич Н.Б. [8] та інші.

Згідно з аналізом робіт зазначених вчених, на сьогодні існує вагомий науковий доробок з даного питання, але все ж таки остаточно не вирішеними залишаються питання посилення співпраці з міжнародними організаціями фінансового контролю та удосконалення діяльності державних контрольних органів на основі досвіду розвинених країн.

Формування мети (постановка завдання). Метою статті є дослідження діяльності Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю та вироблення рекомендацій посилення співробітництва з нею.

Виклад основного матеріалу дослідження. В останні роки наполегливо звучить вимога транспарентності управління державою і державними фінансами не тільки як фактора зміцнення демократії, але і як засобу для вирішення економічних проблем. «Незалежний зовнішній контроль є умовою існування демократичного держави» - зазначив Перший голова Рахункової палати Франції. Функції зовнішнього та внутрішнього державного контролю, на перший погляд, можуть здатися взаємно дублюючими, однак між ними існують значні відмінності і рішення про злиття інститутів зовнішнього та внутрішнього контролю в цілях економії - глибоко помилкове, і може поставити під загрозу саме існування демократії [14].

Внутрішній і зовнішній державний фінансовий контроль доповнюють один одного, але їх функції повинні бути чітко розмежовані. При наявності та ефективному функціонуванні обох видів контролю, державні інститути контролюються частіше і суворіше, тому вони є дієвими механізмами стабілізації фінансової системи і сумлінного управління.

Міжнародна організація вищих органів фінансового контролю була створена в 1953 р. представниками вищих органів фінансового контролю (ВОФК) 34 держав на першому конгресі, проведеному на Кубі. ІНТОСАІ є автономною, незалежною, неполітичною неурядовою організацією, створеною в якості постійного інституту для обміну ідеями та досвідом у сфері зовнішнього аудиту між ВОФК держав світу. В 2014 році (ІНТОСАІ) налічувала 192 повноправних членів і 5 асоційованих членів [13]. Організація має консультативний статус при Економічній і соціальній раді ООН. Основний девіз організації: «Взаємний обмін досвідом приносить користь всім». У відповідності зі своїм девізом ІНТОСАІ активно виступає за сильні, незалежні та багатопрофільні вищі органи фінансового контролю (ВОФК) та сприяє втіленню в життя основних принципів сумлінного управління за допомогою розробки і підтримки стандартів ІНТОСАІ (ISSAI і INTOSAI GOV), які, в свою чергу є базою для розробки і впровадження високих професійних стандартів національними ВОФК. Рада керуючих ІНТОСАІ визнала сім регіональних робочих груп, Україна зараз активно розвиває співробітництво з регіональною групою EUROSAI (Європейська організація вищих органів контролю державних фінансів) [13]. У своїй діяльності ІНТОСАІ керується Лімською декларацією основних принципів здійснення аудиту, яка містить загальні філософські і концептуальні підходи до діяльності ВОФК, а також Мексиканською декларацією незалежності ВОФК [4; 5]. Вищий орган ІНТОСАІ - Міжнародний конгрес ІНТОСАІ, об'єднуючий дійсних і асоційованих членів організації, збирається кожні три роки. Скликання Конгресу та керівництво ним здійснює глава ВОФК тієї держави, де проходить засідання [10].

Внутрішній контроль в організаціях державного сектора розглядається в ІНТОСАІ в контексті їх специфічних особливостей, включаючи використання ними державних коштів; їх участь у бюджетному процесі; складність їх діяльності, яка вимагає дотримання балансу між традиційними цінностями (законність, сумлінність, прозорість та ін.) і сучасними управлінськими цінностями (ефективність і результативність), а також вимогами відповідної державної звітності [12]. Кожен ВОФК за своїм розсудом оптимальним чином застосовує рекомендації ІНТОСАІ з урахуванням власної структури і ситуації. Стандарти ІНТОСАІ насамперед орієнтовані на уніфікацію та підвищення

ефективності діяльності ВОФК, на розвиток міжнародного співробітництва в усіх пріоритетних сферах, в тому числі в сфері стандартизації [12].

Стандартизація державного фінансового контролю (аудиту) - об'єктивно необхідний процес, який в сучасних умовах набуває виняткової актуальності. По-перше, з метою забезпечення сталого соціально-економічного розвитку країни при бюджетних обмеженнях, необхідний дієвий фінансовий контроль, який, в свою чергу, є однією з функцій публічного управління, яке орієнтоване на ефективне використання бюджетних коштів і державної власності. По-друге, з розвитком процесу глобалізації підвищуються вимоги входження країн у світову економіку, що спонукає їх дотримуватися міжнародних стандартів. Перш за все це відноситься до міжнародних вимог уніфікації національних стандартів фінансової звітності, та державного фінансового контролю [11].

Міжнародні стандарти вищих органів фінансового контролю (ISSAI) складаються з усіх документів, схвалених Конгресом INTOSAI з метою спрямування професійних стандартів вищих органів фінансового контролю. Вони включають в себе рекомендації з правових, організаційних та професійних передумов, а також на проведення аудиту та інші завдання [12]. У разі необхідності ISSAI-документи можуть включати приклади або описи передової практики. Кожному документу дається Issai-номер. Кількість цифр вказує на ієрархічний рівень документа. Рівень 1: основоположні принципи - містить основоположні принципи INTOSAI. Рівень 2: Необхідні умови для функціонування вищих органів фінансового контролю - стан і пояснення основних передумов для належного функціонування та професійної поведінки вищих органів фінансового контролю. Рівень 3: Фундаментальні принципи аудиту - містять основоположні принципи в проведенні аудиту державних організацій. Рівень 4: Аудит Керівництва. Більш конкретні, докладні і оперативні керівні принципи, які можуть бути використані на щоденній основі для аудиторських завдань [12].

Кожному документу ISSAI присвоєно код з одного - чотирьох знаків. Кількість знаків вказує на рівень документа. До першого рівня відноситься Лімська декларація 1977 року, що заклала фундаментальні принципи INTOSAI. Декларація має статус основного стандарту не тільки тому, що вона стала першим керівним документом, затвердженим INTOSAI, але й тому, що в ній знаходять відображення ключові принципи зовнішнього контролю, в тому числі принцип незалежності контролюючої організації. У міру зниження рівня стандартів їх рекомендації стають більш конкретними [11].

ISSAI 100 Основні принципи в державного аудиту - Основні принципи аудиту в державному секторі [12]. В даному стандарті

сформульовані базові поняття, логічні принципи і вимоги, які сприяють розвитку аудиторських стандартів і сприяють аудиторам у підготовці їх висновків і звітів, зокрема в ситуаціях, які не охоплюються спеціальними стандартами [12].

У Стратегічному плані ІНТОСАІ сформульовані чотири стратегічні цілі, що відображають нагальні потреби та пріоритети членів ІНТОСАІ: 1 «Професійні стандарти». Розробка та впровадження стандартів ISSAI і INTOSAI GOV; 2. «Підвищення потенціалу». Йдеться насамперед про підвищення потенціалу ВОФК за рахунок освоєння знань, вдосконалення навичок, створення структур і розробка методів роботи, що підвищують ефективність ВОФК. 3. «Обмін досвідом». Стратегічний план включає заходи, які здійснюються ІНТОСАІ в цілях ефективного обміну знаннями, інформацією, досвідом та посилення зв'язків з міжнародними професійними організаціями аудиторів. Ключовою умовою успіху в цій галузі є відкритість членів ІНТОСАІ, їх бажання брати участь у спільній роботі і обміні знаннями та досвідом з іншими організаціями. 4. «Модель міжнародної організації». Рекомендації ІНТОСАІ з проведення фінансового аудиту призначені для сприяння проведенню фінансового аудиту організацій державного сектора [14].

Вивчення світового досвіду аудиторської та експертно-аналітичної роботи, впровадження сучасних форм і методів аудиту вимагає розширення двостороннього та багатостороннього співробітництва Рахункової палати України з вищими органами фінансового контролю іноземних країн. Рахунковою палатою України підписані двосторонні угоди про співробітництво з вищими органами фінансового контролю 22 країн. Рахункова палата України - член Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю (INTOSAI) з 1998 року та Європейської організації вищих органів фінансового контролю (EUROSAI) з 1999 року. У рамках міжнародних організацій EUROSAI та INTOSAI Рахункова палата бере участь у роботі комітетів INTOSAI з професійних стандартів, інституційного розвитку та робочих груп INTOSAI з аудиту навколишнього середовища, державного боргу та ключових національних показників, а також цільових груп EUROSAI з інституційного розвитку, професійних стандартів і обміну знаннями та робочих груп з аудиту навколишнього середовища та інформаційних технологій. За ініціативою Рахункової палати у листопаді 2006 року було утворено Спеціальну підгрупу з аудиту ліквідації наслідків природних і техногенних катастроф та радіоактивних відходів Робочої групи EUROSAI з аудиту навколишнього середовища. У 2008 році Рахункову палату було обрано до складу Ради керуючих EUROSAI строком на шість років (до складу Ради керуючих EUROSAI входять ВОФК Бельгії, Іспанії, Нідерландів, Польщі, Португалії, Туреччини, України та Європейський суд аудиторів) [6].

Для посилення співпраці з міжнародними організаціями фінансового контролю та входження до світового фінансового ринку, органам державного фінансового контролю доцільно:

1. Розробити сайти англійською мовою, які включають, базову інформацію про ВОФК з доступом до короткого змісту основних звітів;
2. Звітувати за свою міжнародну діяльність безпосередньо перед вищими керівними органами;
3. Розробити системи розповсюдження передової практики за допомогою семінарів, нарад та конференцій, доступних всьому персоналу;
4. Розробити IT-інструментарій, що забезпечує доступ усіх співробітників до всіх матеріалів міжнародної діяльності та міжнародних стандартів.

Необхідне також скорочення бюрократичної та канцелярської роботи, що має забезпечити максимальну гнучкість в рамках поставлених завдань і створити умови для активного вирішення наступних питань: визначення ролі EUROSAI в роботі з підвищення потенціалу Рахункової палати України; підвищення обміну знаннями та нарощування потенціалу; підготовки та перепідготовки персоналу. При вирішенні завдання підготовки персоналу необхідно впровадити «Професійні стандарти», шляхом підвищення обізнаності про ISSAI і INTOSAI GOV та сприятливі подальшому розвитку співробітництва з ISSAI і INTOSAI GOV [13].

Вкрай необхідно, щоб всі члени Рахункової палати України уважно проаналізували документи ISSAI і INTOSAI GOV і поділилися своїми міркуваннями та досвідом. Таким чином підвищення ефективності, підзвітності, результативності та прозорості державного управління шляхом посилення вищих органів фінансового контролю є потужним інструментом спільної діяльності ВОФК, спрямованої на просування принципів сумлінного державного управління та посилення незалежності вищих органів фінансового контролю. Чітке визначення сфери повноважень зовнішнього державного фінансового контролю є міцною основою сумлінного управління державними фінансами.

В цілому для ефективного розвитку системи державного фінансового контролю доцільно:

- створювати сприятливі умови для використання можливостей INTOSAI та її регіональних робочих груп в посиленні статусу і повноважень ВОФК.
- розвивати регіональні ініціативи з підвищення обізнаності державної влади про зобов'язання,
- розширювати використання Міжнародних стандартів ВОФК (ISSAI) в ході аудиту національних програм розвитку.

- підтримувати співробітництво INTOSAI-Донори як ефективний інструмент посилення партнерства між двома організаціями та забезпечення успішного впровадження ISSAI.

- широко дослідити можливості застосування сучасних форм обміну досвідом з метою подальшого посилення можливостей ВОФК в сфері підвищення потенціалу.

- визначити сфери діяльності та завдання внутрішнього і зовнішнього фінансового контролю.

В цілому органи внутрішнього контролю покликані засвідчити: послідовність, обґрунтованість, економічність, ефективність і результативність операцій в державному секторі економіки; виконання вимог підзвітності; відповідність законодавству і нормативам; збереження державних коштів та їх захист від зловживань [1].

Весь сенс існування зовнішньої державної контролю - в його незалежності. Тому ВОФК повинні постійно дбати про збереження своєї незалежності по відношенню до всіх трьох гілок державної влади (законодавчої, виконавчої та судової). В цьому їм можуть допомогти міжнародні стандарти та етичні принципи, закладені в основу їх діяльності. Прийнята Резолюція ООН А/66/209 встановлює незалежність ВОФК [7]. Разом з тим, реалізація таких заходів - не проста задача, так як незалежність не може виключати взаємодії ВОФК із законодавчою і виконавчою владою, швидше навпаки: вона повинна сприяти більш ефективним контактам з цими інститутами з метою більш кращого управління. Слід сказати також, що зовнішній контроль є найкращим механізмом просування транспарентності і відповідальності державних інститутів. Упорядкована і надійна інформація, яку публікує ВОФК, служить справі здійснення демократичного контролю та прозорості державного управління, також результатом незалежних перевірок є цінні рекомендації. Перевірки і контроль, сфокусовані на окремих специфічних напрямках, дозволяють накопичувати і доводити до законодавців та адміністрацій цінні відомості з того чи іншого питання. Також населення країни отримує доступ до результатів роботи Рахункової палати через звіти та прес-конференції [11]. З метою досягнення фінансової стабільності та транспарентності державного управління доцільно розширити компетенції Рахункової палати України. Збільшення компетенцій є загальною тенденцією в розвитку європейських ВОФК, які в нинішній кризовій політичній та економічній ситуації, не можуть залишатися простим механізмом коригування і повинні взяти на себе роль гарантів фінансової стабільності і сумлінного управління.

Висновки. У державному секторі, фінансова звітність є важливими документами, які вимірюють стратегічне управління урядом державними коштами. Протягом багатьох десятиліть, розвинені країни встановлювали

стандарти високої якості в сфері державного фінансового контролю. Україні, для посилення інтеграційних процесів необхідно мати прозорий і якісний процес стандартизації державного фінансового контролю, який забезпечить довіру і корисність державних фінансових звітів. Використання державних коштів має контролюватися незалежними організаціями з дотриманням максимальної транспарентності. В умовах економічної та фінансової кризи, громадяни та всі інші учасники фінансових ринків з нетерпінням чекають інформації про стан державних фінансів, і ця інформація повинна бути надійною та об'єктивною. Посилення державного контролю, як внутрішнього, так і зовнішнього, є важливим завданням. Саме тому необхідно розвивати взаємозв'язки з Міжнародною організацією вищих органів фінансового контролю та впроваджувати міжнародні стандарти контролю.

Використані джерела інформації:

1. Ангеліна І. А. Зовнішній державний фінансовий контроль незалежних органів-регулювальників: світовий досвід і Україна / І. А. Ангеліна // Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва. Сер. : Економічні науки . - 2014. - № 5. - С. 81-87. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vkhnau_ekon_2014_5_15.pdf
2. Андреев П. П. Зарубіжний досвід становлення державного внутрішнього фінансового контролю / П. П. Андреев // Формування ринкових відносин в Україні . - 2013. - № 11. - С. 59-64. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/frvu_2013_11_15.pdf
3. Кодекс етики INTOSAI [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://www.ac-ada.gov.ua/control/main/uk/publish/article/232293?cat_id=32836
4. Лімська декларація керівних принципів контролю [Електронний ресурс] : декларація ІХ Лімського (Перу) Конгресу вищих органів контролю державних фінансів (INTOSAI) від 01.10.77. - Режим доступу : <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/article/140217>.
5. Мексиканська декларація незалежності [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/article/1013545?cat_id=32836
6. Офіційний сайт Рахункової палати України[Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.ac-rada.gov.ua/>
7. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН № А/66/209 [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/article/16739373>
8. Ярошевич Н. Б. Проблемы усовершенствования системы внешнего государственного контроля в Украине [Текст] / Н. Б. Ярошевич, И. И. Пидтикана // Научный вестник НЛТУ Украины. – 2010. – Вып. 20.9. – С. 145–150.
9. Распоряжение Кабинета Министров Украины О принятии Концепции развития государственного внутреннего финансового контроля до 2017 года от 24 мая 2005 г. № 158-р [Електронний ресурс]. - Режим доступа: <http://www.dkrs.gov.ua>
10. Compendium of the public internal control systems in the EU Member States 2012 [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://bookshop.europa.eu/en/compendium-of-the-public-internal-control-systems-in-the-eu-member-states-2012-pbKV3111130/>
11. EUROSAI [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.eurosai.org/en/about-us/about-eurosai/index.html>

12. Fundamental Principles of Public-Sector Auditing ISSAI 100 [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.issai.org/media/69909/issai-100-english.pdf>

13. INTOSAI Guidance for Good Governance (INTOSAI GOV) [Електронний ресурс] - Режим доступу: [http://www.issai.org/intosai-guidance-for-good-governance-\(intosai-gov\)/](http://www.issai.org/intosai-guidance-for-good-governance-(intosai-gov)/)

14. INTOSAI STRATEGIC PLAN 2011 – 2016 [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.intosaijournal.org/strategicplan/strategic.html>

References:

1. Anhelina I. A. Zovnishniy derzhavnyy finansovyy kontrol' nezaleznykh orhaniv-rehulyuval'nykiv: svitovyy dosvid i Ukrayina / I. A. Anhelina // Visnyk Kharkiv'skoho natsional'noho ahrarnoho universytetu im. V. V. Dokuchayeva. Ser. : Ekonomichni nauky . - 2014. - # 5. - S. 81-87. - Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vkhna_ekon_2014_5_15.pdf

2. Andryeyev P. P. Zarubizhnyy dosvid stanovlennya derzhavnoho vnutrishn'oho finansovoho kontrolyu / P. P. Andryeyev // Formuvannya rynkovykh vidnosyn v Ukrayini . - 2013. - # 11. - S. 59-64. - Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/frvu_2013_11_15.pdf

3. Kodeks etyky INTOSAI [Elektronnyy resurs] - Rezhym dostupu: http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/article/232293?cat_id=32836

4. Lims'ka deklaratsiya kerivnykh pryntsyviv kontrolyu [Elektronnyy resurs] : dekla-ratsiya IX Lims'koho (Peru) Konhresu vshchychkh orhaniv kontrolyu derzhavnykh finansiv (INTOSAI) vid 01.10.77. - Rezhym dostupu : <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/article/140217>.

5. Meksykans'ka deklaratsiya nezalezhnosti [Elektronnyy resurs] - Rezhym dostupu: http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/article/1013545?cat_id=32836

6. Ofitsiynyy sayt Rakhunkovoyi palaty Ukrayiny [Elektronnyy resurs] - Rezhym dostupu: <http://www.ac-rada.gov.ua/>

7. Rezolyutsiya Heneral'noyi Asambleyi OON # A/66/209 [Elektronnyy resurs] - Rezhym dostupu: <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/article/16739373>

8. Yaroshevych N. B. Problemy usovershenstvovannya systemy vneshneho hosudarstvennoho kontrolyu v Ukrayne [Tekst] / N. B. Yaroshevych, Y. Y. Pydykana // Nauchnyy vestnyk NLTU Ukrayny. – 2010. – Выр. 20.9. – S. 145–150.

9. Rasporyazhenye Kabyneta Mynystrov Ukrayny O prynyatyy Kontseptsyy razvytyya hosudarstvennoho vnutrenneho fynansovoho kontrolyu do 2017 hoda ot 24 maya 2005 h. # 158-r [Elektronnyy resurs]. - Rezhym dostupa: <http://www.dkrs.gov.ua>

10. Compendium of the public internal control systems in the EU Member States 2012 [Elektronnyy resurs] - Rezhym dostupu: <http://bookshop.europa.eu/en/compendium-of-the-public-internal-control-systems-in-the-eu-member-states-2012-pbKV3111130/>

11. EUROSAI [Elektronnyy resurs] - Rezhym dostupu: <http://www.eurosai.org/en/about-us/about-eurosai/index.html>

12. Fundamental Principles of Public-Sector Auditing ISSAI 100 [Elektronnyy resurs] - Rezhym dostupu: <http://www.issai.org/media/69909/issai-100-english.pdf>

13. INTOSAI Guidance for Good Governance (INTOSAI GOV) [Elektronnyy resurs] - Rezhym dostupu: [http://www.issai.org/intosai-guidance-for-good-governance-\(intosai-gov\)/](http://www.issai.org/intosai-guidance-for-good-governance-(intosai-gov)/)

14. INTOSAI STRATEGIC PLAN 2011 – 2016 [Elektronnyy resurs] - Rezhym dostupu: <http://www.intosaijournal.org/strategicplan/strategic.html>

УДК 336.1(477)

Рецензент: Кондрашихін А.Б., д.е.н., професор